

6.11.12 = 2 drb
N. m. e. 17. IV. 93.

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadók hivatalában átvéve:
Egy évre ..... 16 h.
Három évre ..... 48 h.
Külföldön hához hordva:
Egy évre ..... 20 h.
Három évre ..... 60 h.
Külföldi postán szállítva:
Egy évre ..... 24 h.
Három évre ..... 72 h.
Egyes szám ára 5 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéves
évkönyv utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XXIII. évfolyam 6. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1917 január 6.

Hozzák be a polgári mozgósítást.

Németország példájára a köz szolgálatába áll az egész nemzet.

Németország hatalmas lépéssel a háború szolgálatába állította a német nemzet minden munkabíró férfiát és asszonyát. Amíg a nemzet virága a harctereken küzd, az otthon maradt férfiak és nők különböző hadi, közéletmezési és más kezérendű munkáknál működnek, hogy elősegítsék a végsőt: a háború sikeres befejezését.

És a német nemzet, átérzve teljesen, hogy ebben a nagy időben, a nemzet jövő nagysága és boldogulása érdekében félre kell tenni minden önérdeket s egy szívet és lélekkel kell a köz szolgálatába állani mindenkinek, mert biztosan hiszik, hogy csak vállvetett munka hozhatja meg a végső sikert, amelyért százezrek ontották véréüket.

A német kormány ezen messze kiható intézkedése és a német nép lelkesedése például szolgálhat mindnyájunknak.

Most válik nálunk is valósággá a 48-as nagy idők örökös gyújtó éneke: Mindnyájunknak el kell menni!

Sokan vannak a fegyverképesek közül polgári szolgálatukban, mert nincs, a ki pótolja őket. A polgári mozgósítás állítson ezek helyébe megfelelő helyetteseket az állam parancsszavával, hogy a ki elbirja a fegyvert, ott legyen az ellenséggel szemben a határokon.

Sok polgári foglalkozási ág, melynek

közérdekűsége kétségtelen, kellő szervezet hiányában nem áll a köznek szolgálatában. Hogy mást ne említsünk: a legfontosabb élelmiszerek fokozott intenzitású termelése, sok kívánni valót hagy hátra, a ruházati cikkek előállításán, az áruforgalom állami felügyelet nélkül a magán nyereszkeskedést szolgálja, holott mindezek az állam parancsszava által irányítva, önvédelmi harcunkat sokkal gyorsabban juttatná az Istentől remélt diadalmas befejezéshez.

Nagyszerű, a mai időkhez méltó gondolat: megszervezni az egész nemzetet a döntő küzdelemhez, a végső diadal kivívásához. Ebben a nagy mérkőzésben meg

kell állani a helyét mindenkinek, kit hová állít a kötelesség parancsszava: akár a háromezón, akár az itthoni nemzetmentő nagy munkában.

Zemplén vármegye közönsége karolta fel legelőbb a hatalmas eszmét, hogy mi is kövessük a németek példáját. Elhatározta a törvényhatóság közgyűlése, miszerint feliratot intéz a kormányhoz az iránt, hogy Magyarországon is hozza be a polgári mozgósítást, s a nemzet minden munkabíró férfiak és asszonyának munkásságát rendelje a köz szolgálatába.

A feliratot Zemplén vármegye pártolás végett megküldötte Nagyvárad város törvényhatóságának.

A városi tanács mint állandó választmány tegnap tárgyalta a feliratot s teljesen átértve és átérzve annak hazafias intencióit és nagy fontosságát, a zempléni feliratot azzal terjeszti a csütörtöki városi közgyűlés elé, hogy Nagyvárad városa pártolja a hazafias célt s hasonló értelmű felirattal járuljon a kormány elé.

Ujból áttörtük az oláh frontot Brailánál.

Keleti harcstér. Budapest, január 5. (Hivatalos.) Dobrudzsában a szövetségesek Braila és Galac irányában nyomulnak előre. A Buzenánál fekvő Latináltól délre és délnyugatra magyar-osztrák és német csapatok áttörték az ellenséges vonalakat, 1400 foglyot szállítottak be. Romniceninel német ezredek több helységet elfoglaltak.

A hegységben Odobescitől északnyugatra az ellenséget kivetettük egyes magaslati állásukból.

Odobescitől keletre Sovejánál és Harjánál a szövetségesek támadási szintén előbbrehaladtak. Dornavatra és Csokanesti között az oroszok erős felderítő tevékenységet fejtettek ki, az ellenséges osztagokat mindenütt visszavertük.

Tovább északra az osztrák-magyar haderőknél nem történt jelentősebb esemény.

Olasz és délkeleti harcstér. A helyzet változatlan. Höfer.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázezőre berendezett ékszer
ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt

Elfogad egyházi fölszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árban veszünk !!

Angelus pacis.

A béke angyala.

Irta és a Katholikus Kör háborus délutánján 1917 jan. 1-én felolvasta Némethy Gyula dr.

Régen volt, vagy harminc esztendeje, ifjú levita koromban, hogy először olvastam IX. Pius megkoronázásának történetét, 1846 június 21 én ment az végbe. Hogy fogadta Sz. Péter előcsarnokában, mely maga nagyobb, mint egész székesegyházunk, a dóm kápiánál hódolótát; hogy végezte a kézcsókra bocsájtott bibornokokkal a szolozmát; hogy indult meg a menet a főoltár felé, a hajó aranytól csillogó szédületes magasságu márványivei alatt; hogy gyújtotta meg az egyik szertartásmester az ezüst pálcára tűzött csepűt a szent atya előtt e szavakkal: *Sancte Pater, sic transit gloria mundi*, Szentatya, így mulik el a világ dicsősége! Persze más hangulat kél a legidősebb bibornok diakonus szavaira, melyek között a *loggia della benedizione*, az „áldás erkélyén“ a pápa fejére teszi a koronát: *Accipe tiaram tribus coronis ornatam*... Fogadd a három koronával ékes tiarát s tudd meg, hogy mostantól a fejedelmek és királyok atyja, a földkerekség kormányzója, a földön helytartója vagy Jézus Krisztusnak, a mi Üdvözítőnknek, kinek tisztelet és dicsőség mindörökkön örökké Amen.“ IX. Pius lelkében azonban még a lelkes, szünni nem akaró Evviva Pio Nono kiáltásai között a Quirinál-palotába visszatérében is a Sic transit érzése zsongott, s azért a legviharosabb ünneplések közepette, VII. Pius sorára gondolva, jóslélekkel szólott környezetéhez: *Oggi comincia la persecuzione*: ma kezdődik az üldözés... Emile Bougaud „*Le christianisme et nos temps*“ gyönyörű könyvében „*dynastie saignante*“, vérző dinasztianak nevezi a pápaságot. „Szent Péter től Szent Melchiasig, ugymond, Konstantin kortársáig volt 32 pápa. Kettőt kivéve vér tanu halált halt mind. És ezt a kettőt is száműzték a hitért. A többit mind lefejezték, megkövezték, vízbe fojtották, a szinkörbe vadállatok elé dobták. Volt é valaha dinasztia, melyet harminc halálra ítelt nyitott meg? Simon, Simon, mondá egykor Jézus Péterhez, a Sátán megkivánt titeket, hogy megróztájon, mint a buzát. Atlépve a századokat, csak a nagy francia forradalom után is mit látunk? VI. Pius elhurcolták Rómából s Valenciában, mint fogoly hal meg bánatában. VII. Pius Napoleon győtri inzulálja s ejti rabúságba. IX. Pius a forradalom üzi el, majd elrabolják országát s koporsóját megdobálva, kis hijja, hogy a Tiberisbe nem dobják. 1891 ben a Sz. Alajos zarándoklat ünnepeit között, mikor 30—40 ezer zarándok fölé emelkedni láttam XIII. Ló légies alakját, s hallottam csengő Benedicat-ját, ugye elfelejtettem a vérző dinasztia. De bezeg másnap üvöltő oszcolék garázdálkodott Róma utcáin, s a Hotel Minerva ablakból megdöbbenve hallgattam a „*morte ai pellegrini*“: halál a zarándokra, kiáltást. Firenzében azután magamnak is osufúságot, bánalmat kellett szenvednem Krisztus helytartója iránt tanusított tiszteletért. X. Pius méltó volt a vérző dinasztához. Nemcsak hogy életében annyit szenvedett a francia szabadságharc kormánytól, mely az állam és egyház szétválasztásának árúgye alatt koldussá tette, megrabolta a francia egyházat s földönfutóvá papjait és püspökeit: de halálával is. Amit magam is sejtettem azelőtt: egy német, zürichi pacifista folyóirathau a *Friedenswart*-ban olvastam, hogy őt a béke fenntartásáért kifej tett lázas munkáns izgalmai, s azok hiába- valóságán érzett keserűség vitte sírba.

Mikor bezárult a sír ajtaja az áldott em-

lékü X. Pius holtteste mögött, már javában dühöngött az emberpusztító zivatar Európa orataterain; zaja elfojtotta az érdeklődést az új pápa megválasztása iránt, s talán még a rómaiak is lefokozott, másutt elfoglalt érdeklődéssel várták a sfumata emelkedését a Vatikán kéményéből. Mi katolikusok, kik a pápában Krisztus földi helytartóját tiszteljük és szeretjük, természetesen találjuk, hogy ha az Üdvözítő homlokát töviskorona fonta át, a tiára az ő helytartója homlokát súlyosan szorítsa és meg is sebezze: hiszen vérző dinasztia tagja ő: de mégis benső részvétellel fordult kegyeletünk a Vatikán legujabb rabja, XV. Benedek atyánk felé, ki ily szörnyű, egy örült agy lázalmához hasonló háboru zivatara közepette lépett Sz. Péter ősi trónjára. Azt is tudjuk, hogy az üldözés nemei közé, melyet el nem kerülhetnek azok, akik jámborul akarnak élni Krisztusban: odatartozik a rágalom, a gonosz hazugság fegyvere: de viszont valjuk, hogy ha minden előljáró jó hírre az alattvalóknak van nagyobb szükség, mint magának a rágalmazóknak, egy a szentatya jóhírneve is a keresztény hitek közjára, melyet minden keresztény katolikusnak, akár édes atyja becsületét, fiui szent kezelessége védelmezni. Fáj magyar lelkesnek, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, hogy édes hazai nyelvünk nyelvében is jelent meg a rágalom; fáj, hogy Pethő Sándor tollából kellett az Uj Nemzedék hasábjain ilyen sorokat olvasnom. „A pápaság mélyen slatta maradt azoknak a várakozásoknak, írja a nevezett, amelyeket magartatását illetőleg a világ közvéleménye hozzá fűzött. A pápaság erkölcsi kisugárzása — ezt szomoruan konstátáljuk — a világháboru óta majdnem a semmivel egyenlő.“ Engedjék meg, hogy erre az alaptalan vádaskodásra részint közös épülésünk és tanulságunkra, részint a kat. kör ünnepléses tiltakozása gyanánt tényekkel feleljek.

A valóság az, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, hogy szentatya, XV. Benedek pápa uralkodása első percétől kezdve minden követ megmozdított a béke érdekében s a háboruokozta sebek gyógyítására.

Legelső főpásztori szövegének 1914 szept. 8 án ugyszólván kizárólagos tárgyát a háboru képezi. Genus dicendi grande a nagy eseményekhez, a rendkívüli időkhöz illő párhossz csendül meg benne. „Kimondhatatlan ijedtség és nagy keserűség tölti el lelkünket annak a borzalmas színjátéknak láttára, amely Európának nagy részét tűzzel-vassal puozítja és patakokként ontja a keresztények vérére... Elhatározott szándékunk fölünk telhetőleg semmit el nem mulasztani, ami a borzalmas baj végét siettetheti... Kezünket és szemünket fölemelve, nemcsak magunk könyörgünk az egek Urához, hanem, elődeink fennkölt példáját követve, titeket is, az Egyház minden gyermekét, különösen a papokat kérve-kérjük, iatjuk és felhívjuk, hogy akár magánimáikkal, akár nyilvános ájtatosságokkal ostromoljátok meg az Istent, hogy végtelen irgalmáról megemlékezzé, hiszenesse haragjának büntető ostarát, amellyel a népek bünei miatt igazságosságában sújtja az emberiséget... Lelkünk mélyéből kérve kérjük azokat is, akik a népek sorsát igazgatják, simitsák el az emberi társadalom javára az egyenlenséget. Gondolják meg, hogy eddig is már túlszám nagy a nyomor és fájdalom, elég sok dől már romba, elég sok

vér ömlött már, ne szaporítsák az áldozatoknak mérhetetlen sokaságát. Adjanak lelkükben helyet a béke érzelmeinek és nyujtsák egymásnak a kinszesztelés jobbát.“ Ez eredménytelen intelem után novemberben emeli föl másodsor szavát ünneplésesen a béke mellett. E hónap elsején jelent meg a pápa első enciklikája a világ összes katolikusaihoz. „Ez a körlevél, írja De Waal, a nyugodt, komoly méltóságban hőmpölygő mondatok árja, amelyből időnként kisir a pápa lelkét a világot megrettentő nagy borzalom miatt marcangoló fájdalom. A békéről szólva így fobászkodik: Bár adná Isten, hogy miként a Megváltó születésekor, ugy most is, e pápai uralkodás kezdetén az egész világon a békét hirdető szózat zengjen végig.“ Decemberben már nem remélte a hamari békekötést s azért 13 ikán karácsonyi fegyverszünetet javasolt a hadviselő feleknek. Az orosz kormány makosságán és szivtelenségén szenvedett hajótörést e nemes törakvés. A moszkvita hatalom azzal a semmis kifogással utasította el az emberbaráti ajánlatot, hogy az orthodox egyház máskor tartja a karácsonyt, mint a latin Hasztalan ajánlotta a pápa, hogy annakidején legyen fegyverszünet az orthodox naptár szerinti karácsonyestén is, Petrográdon süket fülekre talált. Az orosz katonák nem voltak jobbak oárjúnál: épen karácsony estén tüzeltek legjobban fedezékeinkre.

Dec. 24-én méltán panazzkodik a szentatya az embertelenség miatt. „Az a gondolatunk támadt, ugymond, hgy a háborus halál e sötét éjszakájába legalább egyetlen sugar, az isteni béke sugara áraszson világosságot, miért is röviden és határozottan karácsonyi fegyverszünetet javasoltunk a hadviselő nemzeteknek, reménykedve abban, hogy ha már nem sikerült szertefoszlatnunk a háboru fekete kisértétét, sikerülni fog legalább halzsamot csepegtetni a frissen ütött sebekre. Oh édes remény, mely bennünket táplált, hogy annyi anyát és hitvest boldoggá tehetünk azzal a biznysággal hogy legalább az isteni karácsony ünnepeinek szentelt néhány órában kedveseiket nem fogja énni ellenséges ölom. Am karácsonyi vállalkozásunkat nem koronázta boldog siker. Micsazonáltal legkevésbé sem csüggedvén, teljes erővel folytatni fogjuk fáradságunkat, hogy sietessük e példátlan szerencsétlenség megszűntét s egyelőre legalább a szomorú következményeket enyhítsük. Valóban ugy látszik, mintha a Szentlélek szállna hozzánk, ahogy a profétának szólt: Ne szünj meg kiáltom! Ciama, ne cesses!“

Az üdvösség 1915 ik esztendejében szent atyánk fáradhatatlan buzgalommal működött a béke és a háboru borzalmának enyhítése érdekében. Ez utóbbi szempontból szép siker koronázta fáradságát. Januárban tudniillik táviratot intézett az összes uralkodókhöz, hogy a *hareképtelen hadifoglyait* kölcsönösen cseréljék ki, hogy legalább a foglyok egy része visszatérhessen évéi körébe. Valamennyi uralkodó készségesen teljesítette a pápa kívánságát s a nevezett hadifoglyok kicserélése az év folyamán végbe is ment. Képzeltük mennyi áldást mondottak a más vallásu foglyok is a pápa fejére, mikor szeretett övéiket újra ölelhették!

Igaz, hogy az egyházzel eses lapok iparkodtak elhallgatni, kinek köszönhető annyi rokkant katona boldog hazatértét, de ez nem von le a szentatya érdeméből semmit. Dr. L. I. jegyzés alatt olvasom a Magyar Kultúra nov. 5 iki számában. „Mint katonasember, aki azonban az ujságokat keményebben szoktam figyelni, mint a legtöbb ujságolvasó teszi, egy oroszországi rokkantszállitmány beérkezésekor szóvátattam több tiszt előtt, hogy mégis, ha már annyi visszautasításban volt része a pápának, öröme telhetik benne, hogy ez a egyszerű terva sikerült. Általános csudálkozás a jobbszáron. Macheu? Mi köze a pápának a nyugati pályaudvaron kávé szüresülő állábu bakához? Elmezeltem

a dolgot egy időfűrnek, akinek erre mód felett tetszett a pápa, s őszintén sajnálta, hogy ezt előbb nem tudta. Volt bennem annyi melócia, hogy ama napi sajtótermék címe után tudatosítottam, melyből ez a lelki tépálékot meríti és azé nélkül tudomásul vettem, hogy napi kölcseességét a Pesti Hírlapból szokta beszerezni. Akkor hát persze!

Ismeretes dolog, hogy a háború eleje óta az egész katolikus egyház összes papsági a pápa rendelkezésétől minden szentmisében három imádságot mondának, hogy az Isten szüntesse meg az emberiséget sújtó szörnyű csapást, hogy minden nyilvános vasárnapi és ünnepi istentisztelet végeztével hazai nyelven a pápa által fogalmazott gyönyörű békeimát mondának: de ezzel a pápa nem érte be. 1915 február 7-ikére Európában, március 21-ikére pedig a több világrészben külön békekönyörgést rendelt. Az Osservatore Romano március 16-án bejelentette, hogy a pápának sikerült kierzközölnie, hogy a hadviselő államok 55 éven felül lévő internált polgári személyeket hazájukba visszazsargedjenek. Nem tehetjük, hogy itt elhallgassuk szentesség atyánknak azon szavát, melyeket az apr. 5-én kihallgatott Wiegand Károly amerikai hírlapíróhoz intézett: „Vigye meg az amerikai népnek és sajtónak üdvözlését és áldását és fejezze ki a nemes népnek egyetlen kívánságát: dolgozzatok szabaddalul és önzetlenül a békéért.

Hogy ha a tí országok mindentől tartózkodás, ami a háborút meghosszabbíthatja, melyben sok százezer vére folyik, akkor Amerika, amely nagy és befolyásos, különösen hozzájárulhat és förtelmes háború gyors befejezéséhez. Egész reménységem a béke hamaros megkötésére az amerikai népen nyugszik, azon a befolyáson és hatalmon, amelyet az egész világon rendelkeznek... Sajnos, a szentatyia hő vágya nem teljesedett: Amerika tovább szállította a hadi anyagot az entente-nak.

Nem csekély fájdalmat okozott a szentatyának, hogy Olaszország, amelynek lakóit kezdettől fogva a legnyomatékosabban intette a semlegesítésre, májusban az Osztrák Magyar Monarchiának, harminceves szövetséget és a még 1914-ben is királyi szíval hangoztatott hűségét megzavargva, hadat izent. És a háborús állapot nevezetesen arra kényszerítette a központi hatalmak vatikáni követét, hogy zavartalanul nem érintkezhetvén többé kormányokkal, Rómát elhagyják. De semmi a pápát nem riasztotta vissza attól, hogy béke únyala legyen, Angelus pte. 1915. jul. 28-án körlevelet intézett a hadviselő hatalmakhoz, melyben apostoli erejű és lendületű szavakkal inti őket, hogy vessenek véget a szörnyű háborúnak:

„A szent Istennek nevében, aki Atyánk és Urunk a menyekben, az emberiség váltóságának árára, Jézus Krisztus szentességére kérünk benneteket, kiket az Isten a hadviselő répek élére állított, vessetek véget a vérfürdőnek, amely immár egy esztendeje, hogy megbocsátleníti Európát. Testvéretek vére az, amely szárazon és vizen ömlik. A tulajadó gazdagság, melyet Isten országaitoknak adott lehetővé teszi, hogy folytassátok a küzdelmet, de milyen áron? Feleljen a sok ezer fiatalember élete, amely nap, mint nap a csatatereken elpusztul. Feleljenek a városok és falvak romjai, az ösök áhítatának és megasztos szellemének emlékei. Hagyjatok fel egymás megsemmisítésének gondolatával. Gondoljátok meg, hogy a népek nem bálnak el, s ha megálézzák őket, fogcsikorgatva viselk az igát, s gyermekeiknek nevezetesen nemzedékükre a bors, u és gyűlölet szomorú örökségét hagyják. Adott legyen a kéz, amely elő-zór emeli fel az olajágot s nyújt kezet méltányos békefőtetelekkel az ellenségnek.”

Amde a szentatyia nemcsak szóval, in tészel, imádsággal könyvekkel küzdött a békéért a háború borzalmának enyhítéséért, hanem tettel, tetemes pénzáldozatokkal is,

melyeket nemzeti és vallási különbség nélkül hozott szon gyermekei javára, akiket a balsors legszörnyűbben sújtott. A tulajdonon protestáns lakosságú Német Birodalom kancellárja, Bethmann-Hollwégh fennenbirtette a birodalmi gyűlésen a pápa áldásos működését a háború fűtötte sebek enyhítésére gyógyítására: „Ich verbinde damit zugleich ein Wort besonderer Dankbarkeit für Seine Heiligkeit den Papst, der den Gedanken des Gefargenen austausches und so vieler Werken der Menschenliebe während dieses Krieges unermüdlige Theilnahme erzeigt und an ihrer Durchführung ein ausschlaggeben des Verdienst für sich hat, und der noch ganz kürzlich durch eine hochherzige Spende dazu beigetragen hat die Leiden unserer Ostpreussen zu lindern.“

A balsikerek dacára szakadatlanul folytatta a szentatyia békeangyali tisztelet a lefolyt 1916. esztendőben is. Míg a municiószállító Amerikának és Wilson elnöknek küldött husvéti fűvözetében újra nyomatékosan hangsúlyozta a békéért való közre munkálás szent emberbaráti köteleességét, ugyancsak ez időtűt felhívást intézett a keresztény világhoz, hogy az imádság, a bűnbánat az irgalmasság, az özvegyek és árvák istápolásának révivel jövekezzenek főleg Nagypénteken Isten fia és Isten anyja legszörnyűbb fájdalomának emléknapiján megsegíteni a bűneinken felgerjedt isteni haragot.

Még megindítóbb a pápa egy másik béke akciója mely a kereszties hadjáratok történelmének egy epizódját juttatja eszembe. Ismeretes dolog, hogy a XIII. század elején III. Ince pápa, a legnagyobb férfiak egyike, kik valaha Sz. Péter széken ültek mily buzgalmat fejtett ki egy újabb kereszties hadjárat érdekében. Ő és bikornekai jövedelmük tízedrészét áldozták fel a szent föld megmentésére, a papság többi része jövedelmük huszadát, negyvened részét. Egy nagy kereszties hadsereget állítottak fel, de az kihaltott a pápa kezéből és a szent föld megkódítása helyett a konstantinápolyi trónt döntötte meg és sz. u. n. latin császárságot állította fel 1204-ben. A dolgok ilyen fordulata miatt nem csak Rómában támadt elke seredés, hanem az európai népek alsóbb rétegeiben is, hiszen a szent föld még mindig hullámlásban tartotta a sedélyeket. Így jött létre az 1212. év páratlan tüzeménye, a gyermekek kereszties hadjárata...

„Vendome vára vidéken, írja Weiss, a híres ráci történetíró, egy István nevű pásztorfiu lépett fel s mindenkit magával ragadott beszédével: sz. Üdvözíté, ugyanod, megparancsolta neki, hogy a kereszties hirdesse; és ő bejárta a városokat és falvakat énekelvén: Ur Jézus segíts meg minket, hogy visszanyerhessük a szent keresztet. Ahová csak mint seréglettek hozzá a fiuk ének szóval keresztiesekkel lobogókkal: mindenkit elfogott az indulás láza. A kérdésre: hová siettek? „Istenhez, felelték a tengeren túl akarjuk a szent keresztet keresni.“ A szűlek ellenkezése mitse mit sem használt, egyre több gyerek szökött Istvánhoz és boldogoknak tartották magukat, ha egy baja szűlét, vagy ruhája foszlányát kezükbe kerthették. Fülöp Ágost király a Sorbonne hoz fordult, de hiába parancsolta meg a király a fiuknak, hogy szűleikhez visszatérjenek. Midőn e válsághoz III. Ince pápa fűtöbe jutott, állí ólag így sóhajtott fel: „Ez a gyermekek megségnyitenek bennünket; míg mi alszunk, ők vidáman megindulnak, hogy a szent földet visszazerezzék.“ István egy szőnyegnek kei aszult kocsin, melyet fegyveres testőrség vett körül, érkezett meg ezer és ezer gyermek kíséretében Marstille-be. Két lélekharfár vállalkozott rá, hogy őket a tengeren átszállítsa. Szardinia mellett San Pietro szigeténél két hajó elsüllyedt és a

gyermekkorok hullámokban lettek halálukat: a többiek eljutottak ugyan Ázsiába de mind eladták őket rabszolgák gyanánt a bagdadi kalifának; 18 évvel utóbb még hét-százan éltek közülök az alexandriai kormányzó szolgálatában... A németországi gyermek kereszties hadjárat sem végződött szerencsésében...

Vannak m. t. hölgyeim és uraim, olyan történetírók, a kik csak a megűtközés és botránkozás hangján tudnak beszélni az eseményekről és feledik hogy a gyermekeket magasztos szent cél lelkesítette, magasztosabb, mint a XIX., XX. század öklöklő hadjárata, hogy az nem ópium háború volt, mint amellivel Anglia kierzszakolta Kínából az smbergvilkos élvezeti cikk további bevételét; feledik, hogy nem mindig a siker a mértéke valamely vállalkozás nagyságának, hogy gyakran: in magnis et voluisse sat est; feledik, hogy a világtörténet legcsodásabb eseményeiben több része van a lelkesedésnek, a vakmerőségnek mint a józanság és megfontolásnak. Feledik, amit oly gyönyörűen mond Ibsennek „Komödie der Liebe“ színjátékában Falke az eszménység szövívője:

Ich breite mein Segel mit loderndem Mut;

Ich sauh' wie der Aar, auf des Lebensflut,

Überhole der Mōwe Schaaren.

Don Ballast Vernunft in den Wasserschlund!

Und seg' ich auch meinen Kahn in den Grund —

O so ist est doch herrlich zu fahren!

Nem tudom, eszébe jutottak-e a nyár derekán XV. Benedek pápának a gyermekek, kiknek lelkesedése megségnyitette a felnöttek lazaságát a szent föld visszazsargedésében, de nekem eszembe jutottak, mikor olvastam, hogy a pápa a háború második évfordulóján elrendelte, hogy Európa gyermekei áldozzanak meg egyszerre a ajánlják fel a szent áldozást, amit a felnöttek, a bűnösök imája nem tudott meghozni a békeségért. Bizonyosan eszébe jutottak a békéért élő haló szentatyának Jézus szavai: haesak nem leszteek olyanok, mint e kisderek, nem mentek be mennyek országába.

Annai bizonyos, fölemelőbb, megindítóbb, szivrehatóbb látványt aligha nyujtott a leáldozott év folyamán, mint mikor Rómában július 28-án a pápa 3000 gyermeket áldoztatott meg, kik aztán az összes európai gyermekek nevében köszönetet mondtak neki, hogy az ő áldozásukat, min az epedve várt béke egyik eszközét, elrendelte, hogy nekik részt adott a legszentebb, legáldottabb munkában: boldogak a bekességesek, mert ők Isten fiainak hívatnak. E jelenet a protestáns Hegedűs István anyira elragadta, hogy költeményt írt róla, melyet a Kisfaludy társaság dec. 6-iki ülésén olvasott fel.

Ptolemaios Philadelphos, Egyiptom egyik híres fejedelme egyéb fényes épületek és templomok kívül melyekkel Alexandriát díszítette, Pharos szigetén a város mellett világító tornyot épített, mely az óvilág nyolc csodáinak egyike volt. Újabb archaologiai kutatások szerint ez csak a XIV. században elpusztult torny 100 méter magasságból lövelte a fényt éjjel a Földközi tenger homályára. Óriási homoru tükör volt belsőjében, melyben az ór menten megpillantotta a hajó képét, amely a láthatáron megjelent. Művészeti, építészeti, technikai, tudományos szempontból egyaránt világhamulta csodamű volt, melyet csak Aristoteles fölfedezései tettak lehetővé.

Ugy tűnik fel m. t. hölgyeim és uraim lelkem előtt a pápaság, mint az egyetlen Pharos, amely a testvérgyilkos kultúra pusztító, gyűlölségárasató háború éveiben a béke, a megértés, az emberszeretet fényugaráit lövelli...

Óhajjal végzem, m. tisztelt hölgyeim és uraim, óhajjal, melynek az én szerény aj-

kaim adnak kifejezést, de miudnyájunk lel-
kéből tör elő: teljesedjenek a mi anyagi
koronával övezett ifju királyunkon, ki urai-
kodását azzal kezdte, hogy békejobbot nyuj-
tott ellenfeleinek, az Angelus pacis, XV.
Benedek szentséges atyánk szavai:

*Aldott legyen a kéz, mely először
emeli fel az olajágot . . .*

Mi van a piacon ?

**(Zöldség van, liba, ruca
nincs, tej kevés, de lesz.
Mit egyék a közönség ?)**

Zöldség van, mondja Horváth Géza
alkapitány, van elég, csupán szárnyas nincs.
Nincs pedig azért, mert szigorúan betartják a
maximális árakat s ezért nem jön be a vi-
dék libával és kacával. Pedig emeltük az
árakat: kóvér liba kilója 650, kacska 5 ko-
rona 50, ez csak elég magas ár? Mégse
jön be a vidéki, megveszi maga.

Tej nincs a piacon, ez a baj. Alig 30
liter tejet hoztak be mostanában naponta a
piacra. Talán február-márciusban a tehénel-
lések után több lesz a tej. A városi Tejköz-
pontnál 1000 jelentkező van, nem tudják
kielégíteni a jelentkezőket. A múlt hónapban
24305 liter tejet adtak ki a lakosságnak,
átlag 7268 litert egy nap. A tej zsírtartalma
3.25 százalék.

Más? Egy kis gyümölcs van a piacon,
olykor hal. Mit egyék a közönség tej he-
lyett: ismétlem, rántott, kőménymagos levest.
Ha kap hozzá lisztet és zsírt.

Az én ünnepem.

Irtá: Bihari Ákos.

„Huszonöt év . . . az idő hogy eljár!
Cserebogár, sárga cserebogár!”

Ma huszonöt éve . . .

Mély megindultsággal emlékezem vissza
a napra.

Boldogult Csiky Gergelyvel valami ren-
contre-on támadt a Színészeti Akadémiában.
Megkaptam a consilium abendit és keserű
szívvél bár, de azért egetvivő reményektől
dagadozva, beállítottam Dabrcenbe, mint
Bolond Istók hajdan. Leszkay András volt
akkor a szinigazgató. Híres társulat volt ott
együtt.

Rónaszékyék, Hunyady Jóska, Balassa
Jenő, Szendrey Mihály, Hegedüs Gyula,
Fenyvesi Emil. A nők közül Réti Laura,
Áporkai Eszti, Kissné, Árpácssy Kata.

1892 január 6 dikán léptem először szin-
padra. „Mátyás diák, vagy a einkotai nagy
icee.” Ez volt a darab címe. Én Mátyás
diákot játszottam benne. A próba még csak
lepergett valahogy. Hanem este . . .

Ugy álltam a kulisszák közt, mint va-
lami lángoszlop. Vártam a jelenésemet.

Végre elmondják a végszavamat.

Be kellett volna lépnem a szinpadra.
Ekkor, nem tudom, mi történt velem, de
nem bírtam megmozdulni. A lábaim gyö-
keret vertek, a sírás fojtogatta a torkomat,
— hideg verejték gyöngyözött a homlo-
komon.

A hátam mögött az ügyelő állott.

„Menjen már bel!” rivált rám dű-
hösen.

Ea bátra néztem, üvegesedni készülő,
könnyörgő szememet rá vettem, de nem

mozdultam. Azt hiszem, hirtelen sóbál-
vánnyá váltam.

A szinpadon kínos pauza állott be.
Partnereim a szinpadról zavartan pislogtak
ki a kulisszák közé és ekkor . . . ekkor . . .
az ügyelő megragadta a galléromat és úgy
belékölt a szinpadra, hogy majd orromra es-
tem — nyílt színen.

A füleim zúgtak, a szemeim elhomályo-
sultak, — irtózatoss kábultság vett rajtam
erőt.

Nem tudtam magamról semmit.

Teljes önkivületben mondtam végig a
szerepemet. A taps, az első taps tértett
magamhoz.

Másnap Leszkay András leszerződötett
40 frt havi gagera.

Nem volt boldogabb ember, mint én.
De azért szent borzalommal néztem fel He-
gedüs Gyulára, mert neki már 60 forint fi-
zétése volt.

»Azóta huszonöt év telt el,
Megrakva buval és örömmel.«

Könnybe kerül a szemem, ha vissza-
nézek erre a lepergett huszonöt évre.

Voltam király és voltam koldus . . .
Szálltam a hír szárnyain és roskadoztam a
sors nehéz keresztje alatt. Ha újra lehetne
kesdeni!

Vajjon ezt a pályát választanám e újra?
Rálópnék e erre az ösvényre, ahol oly na-
gyok, oly szépek és oly bódítóak a rózsák,
de ahol e rózsák mellett oly kegyetlenek,
oly fájók — a tövisek?

Ezt a mai napot nem akarom hívságos
jubileummal profanizálni.

Majd ha „elfárad a vész haragja”, ha
majd elkövetkezik az áldott béko, akkor
majd jabilálunk.

Ma este pedig leülök az asztalomhoz és
családom körében, kezemben egy pohár bor-
ral, felköszöntöm a multat.

Az emlékek hegedői síznak a lelke-
mben: szinpad szép világa, gyönyörű hazug-
ság, ragyogó aranyfüst, mosolygó délibáb!

Borulj rám tarka tündéralom, kacajj a
szívemben örökös ifjúság, legyen ez a nap
ünnepe, az én lelkemnek szerény, de meghitt
ünnepe.

Görögország felé.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) *Monasztir bombázása megkezdődött. A szerbek eszüket veszítve menekülnek a városból. A veszedelem óránkint nagyobb az ellenségre nézve.*

Mi történik Athénben ?

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) *A Radio-ügynökség je-
lenti: Az athéni Kronos cikke szerint a görög kormány elben el-
határozta, hogy hadat üzen az ententenak, mert Görögországot két-
ségbeesett helyzetbe akarja juttatni.*

A Berliner Tageblatt jelenti: Az
entente sajtójából kiderül, hogy a
négyessrövetségnek az a szándéka,
hogy a görög kérdést radikálisan
rendezze. Ugy látszik, a görögök-
nek szintén szándékuk ezuttal le-
számolni, mert össze akarják hívni
a parlamentet, hogy az entente el-

leni mozgósításra vonatkozóan ja-
vaslatot terjesszenek be a parla-
menthez.

Ganfból jelentik: A Matin kü-
lön kiadásban közli, hogy Athénben
véres utcai zavargások törtek ki.
A pékeknek az üzleteit megostro-
molják.

Rotterdamból jelentik: A párisi Journal sajjalattal konstatálja,
hogy az ententeban egyenetlenség támadt a Venizelosz irányában
való állásfoglalás tekintetében. Olaszország makacsul visszautasító
magatartást tanusit, miáltal Konstantint az ellenállásban erősíti.

Budapest, január 5. (Saját tudó-
sítónktól.) Szófiából jelentik: Itteni
mértékadó körökben azt tartják,
hogy Görögország nem fog bele-
törödni az entente legujabb köve-
telésébe.

A Daily Telegraphnak azt jelen-
tik Athénből, hogy az entente leg-
ujabb jegyzékének átnyújtása óta
a diplomáciai viszony Görögországgal
tényleg megszakadt, ami nem
jelent okvetlenül háborút. Az olasz
követség kivételével a többi en-

tente állam követségi palotáját le-
zárták.

A turini Stampa nyomatékosan
kiemeli egyik jelentésében, hogy
Olaszország most Görögországgal
szemben a védőhatalom szerepét
játssza és Venizeloszszal szemben
való tartózkodásával megnyerte az
athéni kormány és Konstantin ki-
rály rendkívüli bizalmát. Olasz je-
lentések szerint a görög élelmiszer-
piacon máris nagyon kínosan érzik
a blokád hatását.

Dupla fizetés a szaladásért.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) *A Stampa jelenti: Az
oláh képviselők kettős fizetést kapnak, mert Oroszországba menekülnek
Jasiból.*

Braila elesett.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti: **Brailát, Oláhország fő kereskedelmi városát, német és bolgár csapatok elfoglalták.**

Dobrudzsát teljesen megtisztítottuk az ellenségtől. A foglyok száma 3000.

Görögország hadüzenetet tervez.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik, hogy a görög kormány olyan intézkedéseket tett, amelyek az antanttal szemben háborus színezetűek. Ugy látszik, a görög kormány addig halogatja a hadüzenetet, míg a háborus helyzet megérkezik, hogy nyíltan cselekedhessen.

Angol biztatás a békére.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: **A Manchester Guardian annak a reményének ad kifejezést, hogy a központi hatalmak nem hagyják abba békeakciójukat, hanem közelebb fogják a békefeltételeket.**

Olaszország puhítása: nem akar tovább harcolni.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Lloyd Georgeon kívül Rómába érkezik Roberson tábornok, Briand francia miniszterelnök és Thomas miniszter.

Zürichből jelentik: A Secolo aggodalmának ad kifejezést, hogy **Lloyd George római uja Szaloniki feladásával áll összefüggésben.**

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelenti a Stefani ügynökség: Az a hír, hogy Briand, Thomas, Lloyd George, Robertson Gatyzin tábornokok csütörtökön Rómába érkezett, a Genfben élő franciák közt élénk izgalmat kellett, **mert az olaszok hír szerint bejelentették a szövetségeseknek,**

hogy a szénhiány és az ország általános elkeseredése miatt Olaszország nem folytathatja tovább a háborút.

Az antant válasza békeajánlatunkra.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Penfield amerikai nagykövet ma nyújtotta át az antant válaszjegyzékét a központi hatalmak december 21-iki békeajánlatára. A válaszirat tartalma lényegében azonos a Havas-ügynökség december 31-én megjelent közleményével.

Egy Cunard gőzös elsüllyesztése.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Hivatalosan jelentik Londonból. A Cunard társaság 11278 tonnás Ivernin nevű gőzösét a tengeren 1052 időben, elsején ellenséges buvárhajó elsüllyesztette. 120 katona és 35 főnyi legénység elveszett.

Megérkezett az elsüllyesztett U: 46.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség. Az antant azt jelentette, hogy az U: 46. jelzésű német tengeralattjárót december 31-én elsüllyesztették. Az U: 46. tegnap jó állapotban visszatért egyik hazai kikötőbe.

A mexikói főkonzult Newyorkban letartóztatták.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból jelenti a Reuter-ügynökség: Az itteni mexikói főkonzult letartóztatták ama vád alapján, mert Wilson 1915. évi kiviteli tilalmának megsértésével résztvett oly összeesküvésben, amelynek az volt a célja, hogy fegyvereket és municiót hajózzon be és azokat Veracruzba szállítsa.

Loosnál kikapott az angol.

Berlin, január 5. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

A tüzérség harcra tevékenysége a kidvezőtlen időjárás folytán többnyire mérsékelt határok között maradt.

A harcvonal többi szakaszán kisebb járőrvállalkozásaink sikeresek voltak.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadseregportjánál a haltenburgi 150. számú gyalogezred osztagai ma reggel Loos keleti szélén a negyedik ellenséges árokba törtek előre. Több tárnának kitakarítása és felrobbantása alkalmával az angoloknak véres veszteségeket okoztak, azután 51 foglyal visszavertek.

Az oroszok tehermentesítési kísérletei.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. A tenger part és Friedrichstadt között időközönként heves tűzharc folyt. Ma a reggeli órákban orosz zászlóaljok megtámadták állásaink egyes részeit. A harc még folyamatban van.

Az oroszok sok ember harcbanvesztésével és nagy számú lőszer felhasználásával négy ízben hasztalanul támadták meg a Düraburgtól északnyugatra tőlük elragadott szigeteket.

József főherceg vezérezredes harcvonala. Az Aranyos Bistrica mellett az ágyutüz heves volt, Csokanesti és Dornavatra között orosz századok és portyázó különítmények előretörései veszteséggel kudarcot vallottak. A Gerok gyalogsági tábornok vezérletével harcoló német és osztrák-magyar csapatok támadásai Erdély keleti határa és a Szereth között emelkedő hegyekben tegnap is fontos terepnyereséggel jártak.

A megvívott állásokból több száz foglyot szállítottak be.

Braila és Galac eleste előtt.

Mackensen vezértábornagy hadseregportja. Az Odobescitől északnyugatra emelkedő hegytömegben egy württembergi hegyi zászlóalj hannoveri, mecklenburgi és bajor vadászokkal rohammal elfoglalt több elsáncoolt magaslati állást. A rimnicul-sarathi szakaszon a keletporoszági 152. számú német lovagrend gyalogezred rohammal bevette Ciohoceát és Rotestit. Német hadosztályok a hozzájuk becsatolt magyar-osztrák zászlóaljakkal együtt Buzeutól délre áttörték az oroszok brailai hídfő állásait, Curgestit és Romanult kemény utcai harcok árán elfoglalták, 1400 fogoly és 6 géppuska maradt a győztesek kezén. A Duna jobbpartján német és bolgár erők Braila és Galac felé nyomulnak előre.

Macedóniai front.

Nincs különös esemény.

Ludendorff, első főszállásmeister.

* Házikosztot adok, ebéd 4 korona, Tóthné, Pal utca 32.

A hadikölcsön jegyzés hazafias kötelesség.

A Szent István palástjába öltözött koronás király felvágatott a koronázási dombra és a világ négy tája felé vágott Szent-István kardjával. Ez a négy vágás annak a szimbóluma, hogy a király megvédi országát a bárhonnán is jövő támadások ellen. A mostani koronázás olyan rendkívüli időkben történt, hogy ennek a szimbólumnak fokozott a jelentősége. Most ugyanis az a helyzet, hogy tényleg mind a négy világtáj felé harcolunk az ellenséggel. És fiatal, vitéz uralkodónk valamennyi ádáz ellenséggel szemben megvédi Magyarországot. Már trónörökös korában is harcolt több harctéren, most meg mint legfőbb hadur átvette a főparancsnokságot, tehát voltaképpen valamennyi harctéren ő vezeti katonáit.

Vitéz katonáink megteszik a magukét: Ugy harcolnak, mint az oroszok és ha kell, dicsőn fel is áldozzák életüket a hazáért és a királyért. De az itthon levőknek is megvannak a maguk hazafias kötelességei. A rendes polgári munkából most fokozottan kell kivenni részünket. Mindenkinek három ember helyett kell dolgoznia, mert az is haderdek, hogy itthon is rend legyen minden tekintetben. Ezenkívül biztosítani kell a hadrakelt seregek szükségleteit, amit szintén csak az itthon levőktől várhat el a had.

A végleges győzelem anyagi eszközeinek biztosítása szempontjából legnagyobb szerep a hadikölcsönnek jut. A hadikölcsön jegyzése tehát hazafias kötelesség, mely alól senki sem vonhatja ki magát. Ezt a kötelességet most annyival inkább is teljesítse minden magyar ember, mert csakis ily módon jutunk közelebb a békéhez, melyről most annyi szó esik. Nemes ajánlatunk máris zavarba hozta az entente-hatalmakat, de ha még ezenfelül egy minden várakozást felülmuló sikerű ötödik hadikölcsönre is támaszkodhatunk, akkor végleg összeomlik az entente minden reménye, amely most már csak a pénzügyi kiéhezetésre van építve.

Mindenki teljesítse tehát kötelességét.

A Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjánál eddigi jegyzés **tizenhatmillió korona.**

Ebből nagyváradi jegyzés hétémillió korona, környéki és vidéki jegyzés kilencmillió korona.

Ujabb nagyobb jegyzések: Moldovány Ferenc 100 000, Bartha Ferenc 40 000, Klein Eszter 20 000, Ehrlich Manó, Iluska és Annuska 18 000, Hartmann Sándor, Farkas Henrik 15 000, Salamon Mór 13 000, Schwartz István, báró Königswarter Melánia 20 000, Kozma Imre, Nagyváradi kerületi munkásbiztosító pénztár, Braun József, Eisenberg Salamon, Markovits és Weinberger 10 000, Hegedüs Nándor, Weisz Manó, dr. Ertler Mór, dr. Berna Armin 2000, Oepenheim Mór 3000, Weiss János, Jaczula Iván, Glück Henrik, Mezey Ilona 4000, Stern József, dr. Ohmacht Victor, Kalmár Andrásné, Horváth Imre, Dankó Imre, Váradi Lajosné, dr. Kertész János, Szent László nyomda, Michel Antal 2000, Balogh János, Bodnár Lajos 3000, Markovits Miklós, Ofenwagner Pál, dr. Kelényi Jenő, Eisenberger Salamon 5000, Fülöp Márton, Friedländer Henrik, Biró József, dr. Julier Vilmos, Faragó Lajos, Glück Sarolta, Wertheimer

Dassóné 2000, dr. Rácz Rezső 6000, Pécsy György 3500, Neumann Márton, Zavislag Adolf, Csillag Ignác 5000, Grünbaum Józsefné, Szabó Antal 4000, ifj. Kocza Tamás, Ripplér Farkas 3000, dr. Bosóky Dezsőné, Kiss Bálintné, Biharszilágyi olajipar, ifj. Raviczky György zászlós a harctérről 2000 koronát.

A Nagyváradi Takarékpénztárnál

a következő jegyzések történtek: Püspök Teréz 20000, Tamásfalvy Thury Ignác 10000, Veiszovits Lajos 8000, özv. Mezey Imréné 9000, Sz. Tóth Karolina 8000, Haltenberger Vilmos 8000, Róz Bartalan 10000, Fritsch Ferenc 10000, Kiss Juliánna 5000, Eisemann Armin 5000, Fűchel Testvérek 10000, Schwartz S. né és társa 6000, Nagy Margit 10000, Neumann Zsigmond 15000, Markovits Testvérek 10000, Munk és Schönbberger 15000, Irgalmas Rend 20000, Erdélyi Miklós 5000, Szabó Dénesné 10000, Hajnal Piroška 8000, Svannefeld Adolf 10000, Farkas Piroška 6000, Sal Ferencné 5000, Hegedüs János 5000, Kolliner D. és fia 5000 korona.

Ezenkívül több 5000 K áru aluli jegyzés, eddig összesen 2,700 000, azaz kétfelhőszázszázötven korona.

Az általános Takarékpénztár

Részvénytársaságnál az V. ik hadikölcsönre eddig a következő jegyzések történtek:

Frigyes Izso 500, Középassy Kálmán 2000, Goldberger Mór 5000, Hönig Ignác 700, Friedmann és Schwarz 6000, Nagyváradi izr. hitközség 6000, dr. Alorján Armin 4000, Nagyváradi város 100 000, özv. Feier Sáraonné 4000, Róthbarta Adolf Eds Bottó Ferenc alapítvány 3000, Rimánóczy szálloda és fürdő 6000, Barbara Márkus 1300, Szabó Julik 200, Löwinger József 500, Feldheim Manó 500, Toldheim Samu 500, Weinberger Hermann 3000, Középassy Kálmán 3000, Középassy Kálmán 200, Goldberger Sándor 5000, Horváth Lázár 800, Lőrincz Mór 3000, Kiss Imre 1000, Fuchs Jakab 1400, Horváth Emanuel 2000, Vajda Géza 650, Schönzwaig Albert 1000, Középassy Kálmán 300, Wégnér Mór 2000, Szűcs Géza 600, Weisz József 1000, Jungreis és Weisz 500, Friedmann József 5000, Nagyváradi város gyámpénztára 10 000, Haas Göttilieb alap 13 000, Kovács Iván Pál 1500, Kovács István 500, Tordai Mihály 100, Schiff Odón 1000, Wallerstein Aladár 300, Moga Demján 100, az Általános Takarékpénztár saját jegyzése 25 000 korona. Összesen 245 000 korona.

A Népszövetségi Hitelszövetkezethetnél

mint nyilvános aláírási helynél hétfőn d. u. elfogadnak jegyzéseket. Jegyezni lehet úgy is, hogy a jegyzett összeg heti befizetésekkel történhetik.

Korai volt az öröm. Tegnap hirtadtunk róla, hogy IV. Károly király két törvényt látott el szentesítési szálalékkal s ez a két törvény, mint a király első szentesítése kerül a törvénytárba. A hivatalos lap közlése alapján megirtuk azt is, hogy a szentesítő bevezetés úgy kezdődik, hogy IV. Károly és hogy a szentesítő záradék múlt évi december 30 án Bécsben kelt. A hivatalos lap ma reggeli száma kettős helyreigazítást közöl. Az egyik helyreigazítás szerint a szentesítés így kezdődik: „Mi I. Károly, Isten kegyelméből Ausztria császára, Csehország királya stb. és Magyarországnak e néven IV. apostoli királya“ A másik helyreigazítás szerint pedig a szentesítés 1916 december 30 án nem Bécsben, hanem Budapesten kelt. A hivatalos lap a két súlyos

hiba miatt újra leközi a két szentesített törvény szövegét is.

Egy korai örömünk hát hamarosan befagyott. Lelkesedéssel vettük a hirt, hogy a koronázás után ime megjelent az első, közjogilag szabatos címzése az új királynak mindjárt az első törvényt szentesítésénél: Mi, IV. Károly . . . A hivatalos lap aztán nyomban ránk zudítja a kijózanító valóságot: az egész csak tévedés volt. Szomorú tudomásul szolgál, feleljük rá hivatalos stílusban.

Katholikus sajtóünnepély Budapesten.

A Kath. Sajtóegyesület fővárosi hölgybizottsága vasárnap, e hó 7 én d. u. 5 órakor a pesti Vigadó dísztermében dr. Csernoch János hercegprímás fővédnöksége és gróf Mailáth Györgyné elnöksége alatt ünnepélyt rendez. Az ünnepély nagyszabású és magas színvonalú műsora a következő:

Bevezető, tartja dr. Banha Béla S. J. Wisniewski, Op. 20 Faust—Phantasia, hegedűn játsza báró Puchner Szilárd hegedűművész.

Költőművek, írta és előadja dr. Kiss Menyhért.

Jean Philipp Rameau—Godowszki: Saraband. W. Mozart: Variationen über „Ah vous dirais je maman . . .“ Zongorán játsza Kossovich Pál zongoraművész.

Die Preisfrage im Lichte des Weltkrieges. Előadja dr. Eberle József, író Bácsból.

R. Wagner: Lohengrin bemutat. G. Puccini: Tosca—Cavaradossi dalot. Énekli P. linszki Zsigmond, a magyar kir. opera tagja, zongorán kíséri Kossovich Pál ur.

Az ólombetűk lelkiismerete, előadja dr. Krüger Aladár.

Az ünnepély tisztá jóvadmét a harctéren küzdő és a kórházban lévő katonák imakönyvvel és olvasmányokkal való ellátására fordítják.

A megye főispánja a kerti veteményekért.

Megyei mozgalom a több termés érdekében.

Miskolczi Ferenc Biharrérmegye főispánja nagy horderejű átiratot intézett tegnap Fráter Barnabás alispánhoz. A termés készlet emelése érdekében arra kéri az alispánt, hogy a többtermelés előmozdítása érdekében a társadalom megszervezésére utasítsa az az alárendelt hatóságokat. A főispán átirata nemzeti feladatnak moadja a kerti veteményeknek minél nagyobb és minél korábbi előállítására irányuló munkát a Fráter Barnabás alispán ezt a feladatot is a legjobban fogja megoldani. A főispán átirata a következő:

Tekintetes Alispán Ur!

A termés készlet a háboru folytán legnagyobb részben a legfőbb hadvezetőség részére kell hogy álljon, ennél fogva pótlásról kell gondoskodni.

! A közfogyasztásra szolgáló tápláléknak és különösen a gabonaféléknak pótlására legalkalmasabbnak mutatkoznak a kerti vetemények, a zöldségművek, úgy hogy ezeknek minél tömegesebb és minél korábbi előállítása valósággal nemzeti feladat és annyira fontos, hogy az előmozdítás érdekében te-

kintetes alispán urnak legmesszebbmenő gondosását igényli.

Felkérem ennél fogva tekintetes Alispán urat, hogy tegye teljes mértékben magáévá a kertivetemények és zöldségtermékek több termelésének nagyfontosságú eszméjét és törvényhatósága területén működő hatósági szerveket a társadalom ezirányban meg szervezésére utasítsa, hogy a kérdéses keríttermelés már most előkészítessék és az 1917. év folyamán a lehető legnagyobb arányban megvalósíttassák.

Felhívom ezért Alispán urat, hogy intézkedéseiről hozzám jelentést tenni szíveskedjék.

A Tábla teljes ülése.

Az új évben tegnap tartotta első teljes ülését a királyi ítélőtábla, amelyen Lábán Lajos dr. elnökölt.

Az ülésen megalakították az 1917. évi fegyelmi bíróságot sorozás útján. Rendes tagok lettek: Harmathy Károly kuriai bíró, Kepes L. Miklós, Hubay Lajos és Petrőczy Zoltán dr. királyi ítélőtáblai bírák, póttagok: Böhm Jenő, Geleta Géza, Gálbory József és Domokos László táblabírák.

Az ülés legkiemelkedőbb mozzanata azonban a napokban lefolyt koronázással kapcsolatban IV. Károly király és Zita királyné napirend előtti ünneplése volt.

Lábán Lajos dr. táblai elnök emelkedett hangulatban, ékes és lendületes szavakban emlékezett meg a koronázás magasztos alkotmányjogi eseményéről és méltatta ennek jelentőségét, különösen az igazságszolgáltatás nézőpontjából, amelynek, alkotmányunk szerint, a koronás király a legfőbb kutséje.

Végül a teljes ülés ez évben hozott első határozataként a király és királyné iránt alaitvalói hódolatának és törhetetlen hűségnek adott kifejezést.

Az ülésen ismertette még az elnök főbb vonásokban a lefolyt 1916. évnek a királyi ítélőtábla működését érdeklő eseményeit s a királyi ítélőtábla munkálkodásának adatait. Ezek szerint a tábla a legmegfeszítettebb munkával fenntartotta az igazságszolgáltatás zavartalan menetét s ebben a munkában Lábán Lajos dr. elnök kiváló vezetésén kívül a táblabírák és jegyzők fáradhatatlan működésének, Sztaniszlavszky Adolf dr. főügyésznek, Baróthy Pál főügyész helyettesnek és Jakab Mihály dr. elnöki titkár páratlan buzgólkodásának nagyrésze volt.

Zita királyné az Erzsébet rend nagymestere. A hivatalos lap Károly királynak a külügyminiszterhez intézett következő rendeletét közli: Kedves gróf Czernin! indítatva érzem Magamat ezennel elrendelni, hogy az Erzsébet rend alapszabályainak I. cikke ezentúl következőképpen módosítottassék: „Az Erzsébet rendnek és az ezen rendhez csatolt Erzsébet éremnek adományozási joga Ő Felsége a császárnét és királynét, mint ezen rendnek nagymesterét illeti. Kelt Budapesten, 1916. évi december hó 28. én. Károly s. k.

* **Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szeletke.** Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

Egy titokzatos ékszerlopás napfényrejutása.

A pórujjárt szélhámosnő. 20 ezer korona értékű ékszerek a szőnyeg alatt.

Tegnap délelőtt fél 1 órakor Sternberg Armin régiségkereskedésébe egy rendkívül elegáns nő állított be. Fülében rendkívül finom, előkelő buton csillogott, hozzáértő ember azonnal észrevehette, hogy a briliáns ékszer 5000 koronát is megérte testvérek között. A hölgy táskájából egy villogó mellűt vett elő, briliáns és zafir kövekkel díszítve.

Ezt a kis ékszert szeretném eladni, szólt a régiségkereskedőhöz.

Sternberg előtt gyanús volt a dolog, mivel a mellű igen értékesnek látszott. Fel-szólitotta az elegáns urnőt, hogy igazolja magát és hogy honnan vette az ékszert.

A nő hideg vérrrel mondott egy nevet és kijelentette, hogy férje törzsorvos.

Az ékszert 10 koronáért egy menekült nőtől vette, aki huzamosabb ideig nála lakott.

A régiségkereskedő most már igazán rendkívül gyanúsnak találta a dolgot.

És a lakás hol van kérem — kérdezte jelentős pillantással.

— Uri-utca 42. szám alatt, válaszolta még most is büszkén a nő.

— Akkor gyérünk oda, szólt Sternberg s már vette is a kabátját.

A nő kissé habozva, de mégis követta a kereskedőt.

Szóltalanul mentek végig az Uri-utca, Sternberg szeme állandóan a házszámokat firkászta, végre diadalmasan olvasta le egy épületről: 42.

— Ez az! de elakadt a szava, mikor fentebb még mást is olvasott. Nagy batűk ékeskedtek a kapu felett:

TOLONCHÁZ.

Sternberg mindjárt látta, hogy a menyecske alighanem varamba esett. Bevitte szépen az őrszobába, ahol bizony szépen rámondták a szentenciát, hogy valami szélhámosnő öklme.

Egy rendőr mindjárt pártfogásába vette s felkísérte a városházára Ehrlich Imre ügyeletes tisztviselő elé. Vallatóra fogták, mire nagysokára beismerte, hogy Bartók Viktornénak hívják, férje a vasuti fűtőlázban van alkalmazva, mint fűszerelő. Az ékszerket, a függőt és a mellűt már régebben a férje hozta haza.

Ehrlich fogalmazó Dienes és Méhes detektívekkel azonnal kiment az asszony lakására, a Farkas-telpra, ahol megtalálták a férjet, Bartók Viktort is. Az ember tagadott, még a feleségét is letagadta. Kijelentette: hogy sohase látta az életben.

A detektívek kutatni kezdtek, míg végre az ablak mellett a szőnyeg alatt elrejtve találtak még több ékszert és pedig: egy hosszú nyakláncot, 2 briliáns gyűrűt, egy függőt két valódi keleti gyönggyel, 2 arany karikagyűrűt, egy arany nyakkendőűt, egy arany gyűrűt, egy arany függőt és egy nikkel férfiórát.

A rendőrség söviesen nyomára jött az ékszerek tulajdonosának. Özv. dr. Noszlopy

Antalné budapesti törvényszéki bíró özvegye még a múlt évi október hó 6. án panaszt tett a rendőrségen, hogy az 512. számú személyvonattal Budapestről Biharpuspókiba utazott és mikor az állomásnál leszállott, észrevette, hogy ékszeres táskája hiányzik. Azonnal Nagyváradra utazott, azonban a rendőrség kutatása nem vezetett eredményre.

Bartók Vilmos most beismerte, hogy ő akkor főköcsivizsgáló volt, s a Nagyváradra befutott 512. számú vonatot ő vizsgálta át s ekkor találta meg a táskát az ékszerekkel együtt, amelyeket ezideig lakásán elrejtett. Az ékszerek értéke legalább is 20.000 koronát tesz ki.

Mostanában több kézitáska lopás fordult elő a vasutnál. Jó lenne, ha a rendőrség az irányban is kitejesztené a nyomozást, hogy ezen lopásokat nem e színtén Bartók követte el.

Egy urinő tragédiája.

A pletyka áldozata.

Tegnapelőtt éjszaka a Vécsey utca egyik urilakásában revolverdörrenés verte fel a csendet. M. Zs. főhadnagy neje irányította maga ellen férje szolgálati revolverét és akart végezni életével. Az öngyilkosságot családi perpatvar előzte meg. Mialatt a férfi a harctéren teljesített szolgálatot, a táma (amelynek tudvalevően igen éles nyelve szokott lenni) felkapta az asszony nevét, ami a férj fülébe is eljutott. A pletyka felborította a családi egyetértést, a házaspár már lépéseket tett a családi kapocs szétbontására.

Valószínűleg abból kifolyólag heves vita támadt a férj és feleség között, aminek az lett a vége, hogy a főhadnagyné ideges rohamában maga ellen fordította a revolvert. A lövés eldörrenése után a férfi azonnal segítségért kiáltott. Értésítették a mentőket, akik a férfi utasítására a Waldmann szanatóriumba szállították a válságos állapotban levő fiatal asszonyt.

A szanatórium nem értesítette az esetről a rendőrséget, s mint egyszerű betegét vette ápolás alá az öngyilkosjelölt urnőt. A rendőrség csak tegnap délelőtt értesült a dologról. Ehrlich Imre rendőrfogalmazó azonnal kiszállott a szanatóriumba, de M. Zs. né nem volt kihallgatható eszméletlen állapota folytán. Az urinő később eszméletére tért, csak annyit mondott öngyilkosságáról:

— Látják hova juttatja az embert a pletyka!

Mikor az orvos másodszer meglátogatta, a főhadnagynét, az őrszobában ivértócsában találta. Ugylátszik, hogy kötését felszakította. Állapota most már válságosra fordult.

Férje annak idején tanító volt, azonban a katonaságnál aktiváltatta magát. Az asszony bihari jegyzőfamíliából való. Egyszer az utóbbi időkig boldog családi életet éltek.

* **Megfagyott szélől kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású a Harmattaj-crème és hozzávaló szappan.** Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13—02.

A királyi udvarból.

**Bolfras nyugalomban.
Conrad marsallbotja.**

Bécsből jelentik: A király Bolfras báró vezéredest saját kérelmére állásától felmentette s megengedte neki, hogy főhadsegédi ruháját továbbra is viselhesse.

A király saját kérelmére felmentette Kokstein Oszkárt az élmezési hivatal főnöki tisztétől és Höfer Antal ezredest miniszterre s az osztrák közéletmezési hivatal vezetőjévé kinevezte.

A király ma délután fogadta Conrad báró vezérkari főnököt s egy marsallbottal ajándékozta meg, amelyet személyesen nyújtott át.

A király ma Reichensauba utazott.

A Mészegylet a főispánnál.

A Tiszántúli Mészegylet tegnap délelőtt hozta tudomására Csiffra Kálmán főispánnak, hogy egyhangulag és általános lelkesedéssel elnökvé választotta s felkérte, hogy fogadja el a tisztséget.

Gresinczky Antal I. sz. kanonok tartotta a lelkes és szép beszédet a főispánhoz, amelyben rövid programot adott. Biztosította, hogy a Vezért mindig rendületlenül követik eredményes munkálkodásában s erős bizalommal vannak a jó vezetés mellett, amely most ígérkezik, fel fog virágozni az egyesület.

Csiffra Kálmán dr főispánt láthatólag örömmel töltötte el a megüdvözítő kérdés és a remek beszéd. Bizalmáról biztosította az egyesületet s kijelentette, hogy elfogadja a tisztséget, a melyet szeretettel fog betölteni. Hajlandóságát, rokorszenvét fejezte ki a nemes foglalkozás iránt s kérte, hogy támogatassák őt munkájában, amint ő is teljes erejével rajta lesz, hogy az egylet felvirágozzék.

A szeretetreméltó beszédjében meleg-sége és hangja meghatotta a küldöttség tagjait, kik közt ott látnak: Ipolyi Keller Gyula mér. o. tanácsost, Nadermann Antal dr posta és táviró tanácsost, Vajnovszky Vince törvényszéki bírót, Takáts Gyula máv mérnököt és Nemes Győző méhésztanárt.

A Nap rendezését jósnál. Budapesti tudósítónk jelenti: A Nap szerint Kürthy Lajos báró v. b. t. t. lesz rövid idő alatt, ugyancsak v. b. t. t. címet kap Bárczi István dr Budapest polgármestere, miután Bécs polgármestere, Weiskirchner már v. b. t. t. A Nap szerint báróitások is lesznek. Így bárókká lépnek elő: Neumann Adolf aradi szeszgyáros, fővárosi tag, a Magyar Általános Hitelbank elnöke és Krausz Simon, a Magyar Bank vezérigazgatója. Udvari tanácsosi címet kapnak ezenkívül többek között: néhány polgármester, sok alispán, képviselő, főjegyzők, tudósok, állami tisztviselők, törvényszéki elnökök, árvaszéki elnökök Régi miniszteri tanácsosok államtitkári rangot nyerneik, így Drasche László Altdr, a miniszterelnökség osztályvezetője. A kitüntetendők közt van tudósítónk szerint Kereszty Kornél a M. A. H. B. nagyváradai főnöke, Lukács Ödön polgármesterhelyettes, Balás Elemér dr törvényszéki elnök, Fráter Bernabás alispán s néhány törvényhatósági bizottsági tag.

..HIREK..

***

* **Lapunk legközelebbi száma** a kettős ünnep miatt kedden, 9 én a rendes időben jelenik meg. Időközben előforduló fontosabb eseményekről kifüggesztendő táviratinktan értesítjük a közönséget.

* **Vizkereszt.** Az egyház ma ünnepli Vizkereszt napját. Három királyok ünnepeinek is nevezik ezt a napot annak az emlékezetére, midőn a keleti csillag által vezetve a három királyok — a pogány világ képviselői — ajándékokkal kedveskedve, felkeresték a kisded Jézust s laborulva imádták. A templomokban a szokásos ünnepi Istentiszteletek a rendes időben tartatnak meg.

A székesegyházban az ünnepi nagymiséét 9 órakor Grócz Béla nagyprépost mondja, dr Géczy József pedig predikál. A szentmise előtt a székesegyházi ének és zenekar a következő egyházi énekeket adja elő:

Gruber: Ecce sacerdos.
Gruber: Misa solemnis C. moll.
Kristinus: Omnes de Sába (Graduale).
Filke: Reges thardis.
Magyar himnus.

* **Személyváltások a külügyminiszteriumban** Bécsből jelenti tudósítónk: Macchio bárót, a külügyminiszterium I. osztályfőnökét és Forgách János grófot, osztályfőnököt saját kérelmekre nyugalomba helyezték. Macchio báró utóda szentgyörgyi Müller László báró követ, Forgáché Flotow báró rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter. (Az I. osztályfőnökséget azért töltötték be magyar emberrel, mert régi szokás, hogy az esetben, ha a külügyminiszter osztrák állampolgár, az I. osztályfőnök magyar legyen.)

* **Andrássy Budapestben.** Bécsből jelenti tudósítónk: Andrássy Gyula gróf tegnap vissza érkezett Budapestre.

* **Wekerle és Lukács László a királynál.** A Nap szerint a király Wekerlet és Lukács Lászlót is kihallgatáson fogadja. Állítólag megkapták már a meghívót.

* **Változások a virilizek névjegyzékében.** Nagyvárad város tanácsa a csütörtöki közgyűlés előterjeszti az 1917. évi legtöbb adót fizetők névjegyzékét. E szerint az 1916 évi legtöbb adót fizetők névjegyzékével szemben annyi változás van, hogy hét eddigi viriliz részt elhalálozás, részint egyéb okok miatt a névjegyzékből kimarad s ezek helyett új tagok jönnek a névsorba. Kimaradnak a következők: Hlatky Endre, Hofbauer Pál, Rádl Ödön, Farkas István, Perlesz József, Schönfeld Lajos és Weinberger Lajos; ezek helyett új tagokul bejönnek: Klein Mór, Weisz Dávid, Rimanczy Béla, Rothbart Ignác, Rothbart A. Ede, Grócz Béla és Klein Sándor.

* **Jelölések a szakbizottságokba.** Nagyvárad város szakbizottságai egyrésznél megbízatása az 1916. évben lejár s ezek újról való megalkotását a csütörtöki városi közgyűlésen ejtik meg. A tanács ebben állapodott meg, hogy a jelölések dolgában pártközi értekezletet hív össze a polgármester.

* **Öt perc helyett három perc.**

A telefon megyei forgalmában eddig az egyszeri beszélgetés idejét, a fónalak 8 percével szemben, öt peroben állapította meg a telefonigazgatóság. Ez nagy torlódásokat okozott a háború alatt s most, hogy minden beszélni akaró előfizetőt kielégítsen, a telefonigazgatóság úgy intézkedett, hogy a vidéki telefonbeszélgetés normális időtartama három perc a törvényhatósági forgalomban. Öt percig csak akkor tarthat egy beszélgetés, ha előjegyzés abban az áramkörben nincs, ellenkező esetben sorrend szerint 3 perc után a következő előjegyzett kerül sorra. Mivel ez a nappali forgalmat érinti, a lapnak éjjeli beszélgetéseinek megrövidítéséről nincs szó.

* **Közös áldozások.** Az Urnók kongregációja ma reggel 8 órakor a Szent-László templomban, az Utak kongregációja pedig holnap, vasárnap d. e. fél 8-kor a Szent-József intézetben tartja közös szentáldozását.

* **A bankok és a világitási rendelet.** Emfittük tegnap, hogy a világitóanyagok megtakarítása céljából a hivatalok délutáni munkájának felfüggesztését javasolta a miniszter a városnak. A magánvállalatoknál is erősen érdeklődtek aziránt, hogy nem lehet-e hasonló rendszabályt a beosztást életbeléptetni. Ugy értesültünk, hogy a bankok és magánvállalatok a mérleg elkészítése és a hadikölcsönjegyzések kimutatása idejére — ami szintén közérdek — a délutáni és esti munkát fenntartják, mert kevés a személyzetük. E fontos tevékenységük befejezése után azonban ezek is átternek az egyfolytában való munkaidőre, (tabát reggel 8 től 2 ig), természetesen csak a téli hónapokra, hogy a világitás és fűtés révén ők is hozzájáruljanak az anyag megtakarításához.

* **Kitüntetés.** Az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismerésül a király a katonai érdemekért 3 osztályát adományozta Havas Manó 70. győzelembeli hadvezérnek.

* **A Kath. Népszövetség vetítőestélye.** Vasárnap, a hó 7 én a Kath. Népszövetség a Kath. Kőr Szent László termében vetítőestélyt rendez. Szerbiai hadjáratainkról, a világháborúnak erről a ránk nézve olyan fontos részleteiről fog előadást tartani Horváth István tanítóképző tanár. Az előadást, mely délután 5 órakor kezdődik, pompás színes vetített képek fogják illusztrálni.

* **A kávések a II órai zárás ellen.** Az új zárórai rendelet érsékenyen sújtja főleg a kávéházakat. A drágább italoknak nem annyira a kora esti órákban, mint inkább éjjel volt nagyobb forgalma, míg most inkább csak a kávé, tehát fogyasztják. A vig mulatozásnak és ezzel együtt a kávések jövedelmének vége. A vidéki kávések országos kongresszust szándékoznak tartani s küldöttség útján akarják gróf Tisza István miniszterelnököt és báró Kürthy Lajos közéletmezési főfelügyelőt felkérni, hogy a záróra kitolásával segítsen helyzetükön. A nagyváradai kávések pedig holnap küldöttség útján akarják dr Csiffra Kálmán főispán elé járítani, hogy memorandumot adjanak át s kérjék annak a kormányhoz juttatását. A memorandumban a zárórai éjjel 12 óráig való kiterjesztését kérik.

* Vasárnap a plebánia templomokban. Vasárnap, a nagyváradai plebánia templomokban az isteni tiszteletet a következő sorrendben tartatják: a várad olasz plebánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szent mise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a Szent László templomban: reggel 7 órakor csendes mise, 8 órakor prédikáció és fél 9 órakor a tanulók miséje, délelőtt 9 órakor szent beszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor szent beszéd és háborus ájtatosság; — a várad-velencei plebánia templomban: reggel 8 órakor szent mise, délelőtt 11 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; — délután 3 órakor litánia és este 6 órakor prédikáció és háborus ájtatosság.

* Bonca Miklós dr. meghalt. — Bonca Miklós dr., a Magyar Közigazgatás szerkesztője, volt országgyűlési képviselő ma meghalt. Pestszentlőrincen temetik. Leánya, Berta, Ady Endre felesége.

* Ami fontos a városok háztartására. Nemrég a királyi Kuria jogegységi határozatot hozott, hogy a vállalkozók alkalmazottaik által egy harmadik személynek okozott kárért csak akkor felelősek, ha a károsult fél ki tudja mutatni, hogy a gazdát vétkesség terheli az alkalmazotti személyének megválasztásában, vagy pedig a neki adott rendelkezésekben. A városi életben ez nagy bajokat fog okozni, mert a forgalom biztonsága azt kívánja, hogy az ilyen károk a vállalkozók rizikószámítását terheljék. A ki a városi életet ismeri, tudja, hogy annak a bizonyítása, hogy ezt vagy amaz az esetet vétkesség okozta, lehetetlen mert nincsenek tanúk, a kik megfigyeléseket tennének s ez alapon tanuszkodnának. Ez ügy rendezése nagyon érdekli a városok háztartását, mert a közintézmények, utast, villamos, meg gázlámpák, gáz-, víz- és villamosvezetékek, hirdetési oszlopok s egyéb ilyen köztárgyakban sok kár történik, — különösen hurokkódás idején van nagy rombolás — a mit a bírói gyakorlat a legújabb időkhöz mindig az alkalmazó tarhára rótt. Nagyon érzékenyen érinti e kérdés a fővárost és dr. Szabó Imre tisztii főügyész már legközelebb előterjesztést tesz a Kuriához, hogy a sérelmes döntvényt teljes tiláson revízió alá vegyék és akképp módosítsák, hogy abban a városi élet és forgalom igényeit kellően méltányolják.

* A jövedelemadó-tárgyalások. Nagyjából befejezték a jövedelemadó tárgyalásokat, amely adót eddig hadiadónak ismertük. Ezután jön az 1917. évi hadinyerés adó, mint folytatás. Visszamaradt azonban 50-60 adóitélet s ezt a bizottság, amelynek elnöke Mihályi Lajos dr., előadója Klitusz János pénzügyi tanácsos, még vagy 6 hétig tárgyalja. A jövedelemadót jórészt az előadói javaslat szerint állapították meg, egyrészt azonban alacsonyabban. Így Schönfeld Lajos bizományi üzletének adóját 6000 korona helyett, mivel a tulajdonos meghalt s a jövedelem csökkent, 1600 koronában állapították meg. Diósy Lajos jövedelmét hiteltelen könyvkivonat alapján 600.000 korona helyett 200.000 koronában jelölték meg s adója 8000 korona lett. Boros János adóját szintén alacsonyabban állapította meg a bizottság.

* Nyolckor zárják a gyógyszerárakat. Az új világitási rendelet alapján elhatározták, hogy nyolckor zárják a gyógyszerárakat, az inspekciók pedig fél 9 órakor.

* Téli tekepálya megnyitása. A nagyváradai Katholikus Kör tagjai és vendégei szórakoztatására, Sállágyi Dzsózsa utcai helyiségének szuterénjében pompás téli tekepályát építettek. A tekepályát ma, szombaton délután 6 órakor nyitják meg.

* Koronázási ünnepély. A Nagyváradai Iparostanulók Ifjúsági Egyesülete a koronázás alkalmából előírt ünnepséget január 7-én vasárnap délután 4 órakor tartja a Sztaroveszky utcai tanoncotthonban a következő műveléssel:

Himnusz. A nap méltatása. Menyországban. Költemény Falus Ferencről sz. Balázs József. Tábor tűznél, éneklik Varga Károly, Komperdei Mariska és Vajasztek János. Kéjgazdaság, monológ, előadja Valasztek János. Egy háborus kép, Vinkler Zoltán, Komperdei Mariska és Tokaji Sándor. Fogoly lantyal, Csengeri Gusztávtól sz. Balázs József. Hőfőherke színjáték, szereplői: Király Vinkler Zoltán, Királyné Kutasi Vilma. Hőfőherke Komperdei Mariska, Klodrig herceg Halász István. Udvari bolond Valasztek János. I. nemes Nemes István. II. nemes Varga Károly. III. nemes Lechner Lajos. Udvarnagy Klauszner Lajos. Udvarhölgyek: Szabó Margit, Ekes Piroška, Szatmári Juliska. Törpök: Darnyey Lacika, Moldovan Tivadar, Argyelan László, Tom Lajos, Balázs Dénes, Svidrony Antal. A költők fejedelme Klitók Tivadar, Szózat. Belépti díj nincs azonban szives adományokat a jótékony célra köszönettel fogad a rendezőség.

* Signum laudis egy jegyzőnek. Varga Imre 4. honvéd gyalogszerebéli hadnagy, békében Monostorpályi község jegyzője, vités magatartása elismerésül a Signum laudist kapta.

* A horbelyüzletek zárórája. Már többen kérdésközltek a tanácsnál, hogy a tűzfőszerebrel való takarékoskodásról kiadott rendelet, amely a nyitott árusító üzletekre s a hozzájuk tartozó helyiségekre új zárórát szab meg, vonatkozik-e a horbelyüzletekre és a szombati napi zárásra is? Minthogy a kormányrendelet egyes szakaszait különbözőben magyarázzák, hitales magyarázatot pedig csak a miniszterium adhat, a tanács fejterjesztésben kérte meg a kormányt, kérve az egyes intézkedések sürgős magyarázatát.

* Az oláhok bestiálításának megtorlása. Brassóbol jelenti tudósítónk: Mikor csapataink Bukarestet bevették, megállapították, hogy az Erdélyből Bukarestbe elhurcolt magyar és németajku tuzsokat az oláhok magukkal vitték és embertelenül megkínózták. Hogy a még kezükben levő véreinket a bestiák kínozásaitól megmentse, a hadvezetéség 100 előkelő bukaresti polgárt elfogott, köztük Bratianu anyját is, akit azonban a Bukarestben maradt Petri Carp közbélpésére szabadon bocsátott. Szabad mozgását és független életmódját Mackansen visszaadta neki.

* 12 millió forgalom három hónap alatt. Nagyvárad város közéletmészési ügyosztálya összeállította az elmúlt év utolsó negyedévi forgalmáról szóló jelentést és számadásokat. Az érdekes jelentés ismét tanuságot tesz arról a hatalmas munkáról és óriási forgalomról, amelyet az életmészési ügyosztály kifejtett. Az elmúlt év utolsó negyedében 12 millió korona volt az ügy-

osztály forgalma. A jelentést a város tanácsa a csütörtöki közgyűlés elé terjeszti.

* Megint nem lesz petróleum. Lukács László polgármesternyelvesség figyelmet a petróleum árusításával foglalkozó nagy- és kiskereskedőket, hogy a birtokukban levő és a részükre még kiutalandó petróleumot további intézkedésig nem árusíthatják.

* A cipőkészítő tanfolyam kérelme. A Katholikus Nővédő Egyesület által rendezett cipőkészítő tanfolyam tegnap délután tartotta második előadását és már ekkor kitűnt, hogy a tanfolyamnak sürgősen egy-két varrógépre lenne szüksége. Tekintve a jótékony célt, az egyesület ez uton fordul a közönséghez azzal a kérelemmel, hogy a tanfolyam idejére kölcsön kapjon egy-két varrógépet, még pedig vagy ingyen, vagy pedig mérsékelt használati díj fejében. A varrógép elszállításának költségeit a Nővédő Egyesület készségesen vállalja.

* Szabóipari tanfolyam. A fa- és fémipari szakiskolán rendezett szabóipari tanfolyam f. hó 10-én nyit meg. Előadó Fudally Bálint szabómester. Ugy erre, valamint a megnyitandó üzleti fogalmazás és könyvvézetés tanfolyamokra beiratkozni az intézet Schlauch téri igazgatói irodájában d. u. 4-6 óráig lehet. Szontagh Gusztáv.

* A vasárnapi monstahangverseny. A Gyermekbarát Egyesület által a Vigadóban rendezett vasárnapi sítahangversenynek, mely délután 5 órakor kezdődik, következő műsora: Hunyady László operanyitánya. Falusi gyermekek keringője a Cigányprimásból. Részletek a Bőrgögr operettből. Mulató Budapest, nagy vig egyveleg, előadja a honvéd zenekar. Tánccok: palotás, koresolya, naparnyós, maxix, brassillen, fátyolbalett, egyveleg. Szereplők: Blyer nővérek, Bisztarszky Anna, Osváthnővérek, Losonczy Eta, Lengyel Klári, Némethy Hédi és Laci, Zigr, Laura, Öley Erzsébet, Kövér Ica, Dutka Mária, Glüch Erasi, Jancsó Jolán, Kományi Béla, Kenéz Gabi, Klein Magda. A táncokat betanította Antalfy Margit, zongorán kíséri Tóth Olga Belépő jegy 2, 1 K és 60 f. A tiszta jövedelem a katonák gyermekeinek cipő beszerzésére fordítatik.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vagy tisztító és gőzmosógárában
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

Két 4 polgári vészett leány kezdő irodai vagy hasonló állást keres. Cím a kiadóban.

x Feloskairtó HOKIN biztos szer-
Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kiskörölg
Farkas István Apolló drogeriájában Ró-
kény-ot 7/B.

Cukorka eladás Aszódi Mihály
üzletében. Főüzlet Kossuth-utca 5a palota.
Fiók: Csokoládé Király Rákóczi-ut. Páris 26k,
Borok herceg Windiscgrätz tokai pincéből.
Andrényi Arad, Donay Arad és Paluzyai
Pozsony mind nemes fajú borok. Friss dalt-
gyümölcs, dió, malagaszőlő, kracch mandula
gardinetek. Friss szaloncukorka, összes lé-
tező likőrök, szilvórium, rum, seprő és törköly-
pálinkák. Finom valódi konyak. Zamatos
teák és kiváló finom Aszódi 8 féle zamatu
pörköltkávái készen darálva. Kugler-Garbanu
banonok főraktára. Főüzlet telefon 635.
Fióküzlet telefona 610.

SZÍNHÁZ.

A MAI SZINLAPOK.

Délután 3 és fél óraker, fél helyárrakkal:

Névtelen asszony.

Szinmü 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Fleuriot Lucien, ügyész — — Bihari Ákos
 Jacqueline, a felesége — — J. Gazdy Aranka
 Raymond, a fia — — Zsoldos Andor
 Róza, gazdasszony Fleuriotnál — — T. Pogány Janka
 Valmorla, főgyógyász — — — Tarnai Béla
 Helén — — — — — Mándoki Panni
 Laroque — — — — — Sik Rezső
 Marivel — — — — — Rákosi Ferenc

Este 8 és fél óraker, rendes helyárrakkal:

Három a kislány.

Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Schubert Ferenc — — — Békefi Lajos
 Schöber báró, költő — — — Tompa Béla
 Tschöll Keresztély udvari üvegfestő Sik Rezső
 Tschöllné asszony — — — T. Pogány Janka
 Edi — — — — — Habár Lola
 Hédi — — — — — Szebeni Margit
 Médi — — — — — Sz. Zsigmond Anna
 Brunner András, nyeregmeister — Rákosi Ferenc

Heti műsori

Előadások kezdete fél 8 óraker.

Szerkesztő délután: Névtelen asszony.
 Szombat este: Három a kislány.
 Vasárnap délután: Kúna a bárány benn a farkas.
 Vasárnap este: Kis király.
 Hétfő: Négy a kislány.
 Kedd: Négy a kislány.
 Szerda: Négy a kislány.
 Csütörtök: Mágus Miska.
 Péntek: Szibil.

Délutáni előadások. Szombaton és vasárnap délutánra a színház vezetősége két közkedvelt műsordarabot tűzött előadásra, így szombaton délután a szenzációs hatású Névtelen asszony kerül színpadra a címszerepben gazdy Arankával, vasárnap délután pedig Kúna a bárány benn a farkas tölti be a műsört.

Három a kislány. A nálunk oly kiváló sikerrel bemutatott bájos zenéjű Strauss-operette: Három a kislány legközelebb szombaton este tölti be a színház műsorát.

Négy a kislány. A Szigligeti színház vigjátékgyűjtemése hétfőn este hozza színpadra azt a kitűnő paródiát, amelyet Vágó Géza Négy a kislány című operettjére és mert operettet parodizálnak, természetesen, hogy megfelelő zenéről is gondoskodtak. Berni Izsó a jeles zeneszerző révén. Így tehát a hétfői bemutatónak meg van minden kelleke arra, hogy melió paródiája legyen a Négy a kislány. Az eredeti ötletekkel és páratlan humorral teli kacagtató darab, a melyben Vágó Manci, Szebeni Gizi, Habár Lola, T. Pogány Janka, Tompa Béla, Rákosi Szigeti, Zsoldos és Dézsa játékszerek elsőrangú szerepeket, a jövő hét csütörtöki műsordarabján.

URANIA mozgószínház
 Szombaton
Mikor az urfi udvarol.
 vigjáték 3 felv.
 Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppnapon 3 óraker és hétköznapokon 5-kor.

APOLLÓ mozgószínház
 Szombaton
Léha világ
 dráma 4 fel.
 Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppnapon 3 óraker és hétköznapokon 5-kor.

Heti árjegyzék:

- China ezüst kenyér kosár . . . 4 K
- China ezüst cukor tartó . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár . . . 4 K
- China ezüst dohányozó készlet . . . 4 K
- Vizes készlet 6 személyre . . . 4 K
- Boros készlet 6 személyre . . . 4 K
- Likőrös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Sűrös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Tészta készlet 6 személyre . . . 4 K
- Befőltés készlet 6 személyre . . . 4 K
- Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mocca készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mosdó készlet fayence . . . 10 K
- Fűszer készlet állványnyal . . . 10 K
- Cigaretta ezüst készlet . . . 10 K
- Ebédlő készlet aranyozással 6 személyre . . . 30 K
- Evőeszközök, kávéházi felszerelések, vendéglői felszerelések
- Répkerepezés, ablak üvegezés gyorsan, előnyös árban készül.

KOMLÓS TESTVÉREK
 üveg nagykereskedés
 Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

SZERKESZTOI POSTA.
 Előfizető Szép sorainak, melyekkel a koronázás ebéd kiosztásánál közreműködött apácáknak elismerését fejezi ki, sajnálatunkra nem adhatunk helyet, mert most késő volna már visszatérni egyhetez eseményre,
 Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**
 Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

VIGADÓ mozgószínház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Öfelsége IV. Károly és Zita királynő

koronázási ünnepélye, I-ső rész bemutatása folyó hó 2 től, folyó hó 8 ig bezárólag, a II ik rész folyó hó 9-től folyó hó 15 ig bezárólag, ezeken az előadásokon csak az 5 órás első előadáson van kedvezmény, katonai- és gyermekjegy, a többi előadásokon kedvezményes vagy szabadjegy nem adatik ki.

Szombat, január 6-án és vasárnap, január 7-én
A szobaleány.
 Vigjáték 4 felvonásban.
 Főszereplők: Berky Lili, Mészáros Lajos és Ujváry Lajos.

Hétfőn, január 8-án és kedden, január 9-én

Kis király.
 Regényes udvari történet 3 felv.
 Szenzációs amerikai film.

VIGADÓ mozgószínház
 Szombaton
A szobaleány
 vigjáték 4 felv.
 Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppnapon 3 óraker és hétköznapokon 5-kor.

Szent László-tér 10 sz. alatt levő házukban udvari kávéház helyiségei 1917 május 1-jére kiadó. Azonnal lehet értekezni Moskowitz r. t. irodájában.

* Megbízható ügyes asszonyok kaphihordóknak felvétetnek. Jelentkezni kell a kiadóhivatalban.

Egy ór, ki házi dolgokban is járjas, a „Fekete Sas” patofában felvétetik. Jelentkezhetni ugyanott a 24 számú irodában.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

Belépési felhívás.

Az Általános Takarékszövetkezet, mely az Általános Takarékpénztár kebelében működik, (Nagyvárad, Bémer-tér 2.) 1917. jan. 1-én nyitotta meg

XV. évtársulatát.

A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melynek mind-egyike után hetenkint 20 fillér fizetendő. Az új évtársulat 3 éven át, vagyis 156 hétiig tart, aminek eltelte után a tagok az általuk megtakarított tőkét az elért haszonban való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjainak váltóra vagy kötelezőnyre kölcsönöket folyósít s a folyósított kölcsönök a heti befizetésekkel három év alatt törlesztendő le. A befizetések vasárnap és ünnepnap kivételével mindennap délelőtt 9—12 óráig, délután 3—5 óráig történnek.

Vidéki tagok részére póstatakarékpénztári lapokat küldünk, melyekkel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Az új évtársulat működését január 1-én megkezdte, azért felkértenek a belépni szándékozók a mielőbbi jelentkezésre.

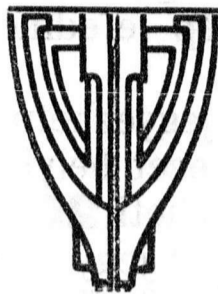
Nagyvárad, 1915 december 16,

Általános Takarékszövetkezet.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebb fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz
beszerzési viszonyok dacára min-
denből teljes raktárkészletet tart

Merza Kálmán

nyergos és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, ko-
csizó és igás szerszámok, kocsi-
tűs, lábvédők és szerszámak-
kok raktára.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:
lisztes és gabonaszakokat, ponyvá-
kat, mindenféle legjobb kötélárut,
kender és papirzsinegeket,
szalmaszakok, pokróczok és
takarókat,

gazdasági erős csizmákat és fedél-
lemezeket, olajokat és gépszirt.
Nagy raktár kárpitos kellékekben.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
22-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” 1917. január 1-én új évtársulatot nyitott, mely 156 héten át, vagyis 1919. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrészt után hetenkint 1 korona fizetendő. A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet omlja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénz ári kamatozásnál magasabb nyereségy osztalékokhoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket póstai csekklapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér beiratási díj fizetendő s egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvcskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1917. január 1-től kezdődő 22-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 6. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1916. december hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
igazgatósága.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitünő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitünő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletes házikenyér. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta friss vaj,
remek liptói turó.

Telefonszám 11-49.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet V-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1917 január 1-én V-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az első évtársulat, — dacára a háboru okozta nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel zárult.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti **20 fillér** befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget a reájuk eső nyereséggel megkapják.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{6}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betéje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok, **amerikai és sodrony-ágybetétek**: összehajtott ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

IZSÁK LIDIA elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

szobákban.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgietti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon: 11-53. ::

Az Erzsébetligeten lévő
4 ujj földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Eladó olcsón 500.000 darab téglát értekezhetni a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibank részvény társaságnál Rimanóczy-utca 6.

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény-Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai
„Adria“ R. T. Nagyváradon.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. Villamos vasalók, közönségét, hogy a „ főzőedények, legújabb rendszerű „ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók. Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, $\frac{1}{2}$ wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja

55.

Főszerelőtelefonja

55.